

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2018 december 12.

**A XX. KERÜLET (PESTERZSÉBET) és
a XXIII. KERÜLET (SOROKSÁR)
GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETE 1950-IG**

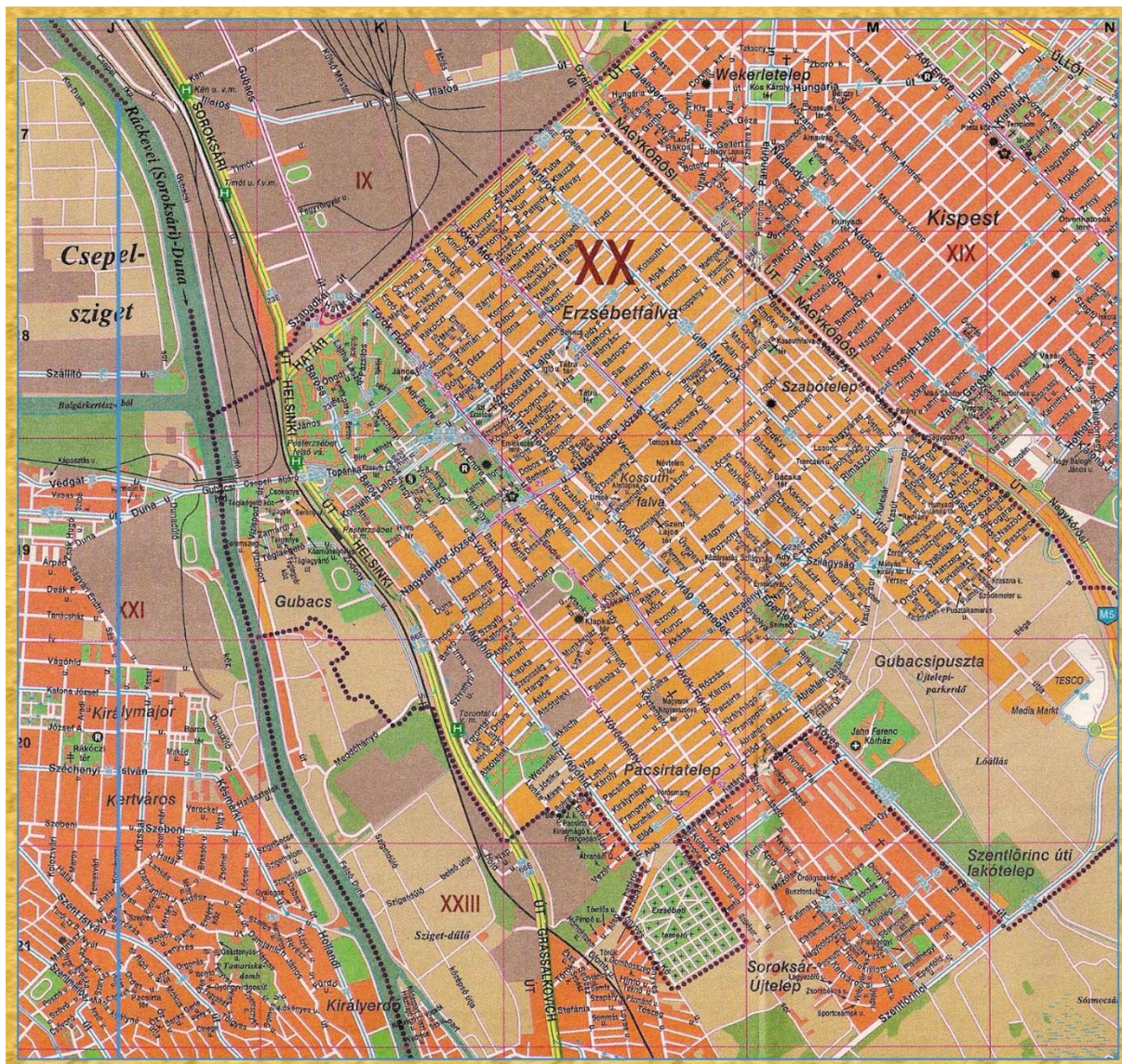
Írta és szerkesztette: Szmodits László

BUDAPEST

2018

Történet

Pesterzsébet (Pestszenterzsébet) a főváros XX. kerülete. 1994-ig hozzá tartozott Soroksár is. Az egykori területe 52,96 km² volt, Soroksár nélkül 12,19 km². Részei: Erzsébet-falva, Gubacs, Gubacs-pusztá, Kossuth-falva, Pacsirtatelep, Szabótelep.

A főváros önálló XXIII. kerülete Soroksár. 1994-ig a XX. kerület része volt. Területe: 40,77 km². Részei: Molnár-sziget, Újtelep. A Molnár-sziget 2 km-es üdülő-sziget a ráckevei Duna-ágban (térkép alján).

Pesterzsébet régi elnevezése Erzsébet-falva volt. Gubacs középkori település volt a mai Gubacsi út területén. 1067 előtt hercegi birtok volt. Az Árpád-kori templomának a részleteit 1935-ben a Tatárdombon tárták fel. Mellette nagy mennyiségű Árpád-kori és XIV-XV. századi leletanyag és feltárt kemencék mutatták az egykori középkori falu helyét. A török uralom idején elpusztult.

A Gubacsi-puszta a Gubacs falu helyén terült el. A mainál jóval nagyobb területet hívtak ezen a néven. Az Erzsébet- és a Kossuth-falva kialakulása után szűkült le a mai területére. 1870-ban, az akkor még Soroksárhoz tartozó Kossuth-falvát egy angol bank felparcellázta. 1898. I. 1-én egyesült Erzsébet-falvával. 1980-ban itt nyitották meg a Dél-Pesti Kórházat (1).

Pesterzsébet (Pestszenterzsébet)

Középkori falu volt, de a török hódoltság alatt elnéptelenedett. 1870-ben Erzsébet királyné tiszteletére nevezték el a központi részét Erzsébet-falvának. A lakosainak a száma akkor 288 volt. A mellette fekvő 123 katasztrális holdnyi területen is 1870-ben kezdődött meg a parcellázás. Itt alakult ki Kossuth-falva. Abban az időben mind a két település Soroksárhoz tartozott. 1874-ben előljárósági kirendeltség alakult. A házai össze vissza épülte, az utcák vonala is girbe-gurba volt. A település központja a Kossuth Lajos utca környékén alakult ki. 1881-ben MÁV-megállóhely létesült, 1882-ben községháza épült. 1887-től a helyi érdekű vasút kötötte össze a Közvágóhíddal. A XIX. század utolsó évtizedében jelent meg a gyáripar. 1890-ben kezdte meg a működését az Emmerling-féle tűzijáték- és papírgyár, 1892-ben a szappangyár, 1893-ban a kátránygyár, több kisebb üzem mellett. A legnagyobb üzem a 120 dolgozót foglalkoztató Stein és Rosenstraus Gyufagyár volt. 1897-ben önálló nagyközséggé vált, mert elvált Soroksártól. A század fordulón a lakosság zöme az itt működött gyárakban talált munkát. Iskolák, majd 1906-ban községháza épült. A Tanácsköztársaság idején Leninvárosnak nevezték. Gimnázium nyílt meg 1919-ben. 1924-ben város lett. 1927-ben épült fel a Vasmunkás Művelődési Otthon, a későbbi „Csili”. A II. világháború idején sokat szenvedett a város. 1944-ben óriási pusztítást végzett négy légitámadás. A lakóházak 20%-a elpusztult. 1945-ben nyílt meg átmenetileg egy gyermekkórház, amely Pesterzsébeti Gyermek kórház néven működött. A II. világháború nyílt meg a Kontakta Elektronikai Vállalat, a Hazai Fésűsfonó és a Papírgyár. 1950-től Soroksárral együtt 1994-ig a XX. kerületet alkotta. 1976-1983 között nagyrészt komfort nélküli házak helyén korszerű lakótelep épült áruházzal, bölcsődékkal, óvodákkal és gyógyszertárakkal. A Kossuth Lajos utcát sétálóutcává alakították át (2).

Soroksár

Az első itt megtelepült lakosságra jellemző volt a magyarországi kora bronzkori kultúrák egyik legsajátosabb csoportja, a korong alakú edények használata. Az i. e. I. évszázadban egy késői vaskori telep szórványleleteit gyűjtötték össze a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola tangazdasága területén. Az Árpád-házi királyok alatt itt már nem volt település. A soroksári Kerekegyház a helyi mocsár Déli partján volt. Az Árpád-kori rotunda még a XIV. században is működött. A névadó kerek templomát a XX. kerületben a Vár-dombon találták meg. A falu a templom körül feküdt, ahogy azt a gazdag leletanyag is bizonyítja. 1478-ban Haraszi Ferenc szörényi bán birtoka volt. A török uralom alatt és után pusztán állott, csak legelőnek használták. 1729-31 között szerezte meg Grassalkovich Antal, aki piaccá és mesteremberek helyévé akarta fejleszteni. A betelepülés az 1730-as években indult meg, de

csak a betelepedési szerződés megkötése után kapott nagyon lendületet. Főleg a németajkúak érkeztek. Grassalkovich hozzákapcsolta a Kerekegyház- és a Szentdienes-pusztákat is. A XVIII. században a legnagyobb Pest környéki falu volt. 1755-ben vásártartási jogot nyer, amely mezővárosi rangot is jelentett. A határában számos dunai malom működött. A hozzá tartozó Molnár-szigeten (csepeli Királyerdővel szemben) megindult a rozstermelés. A két 2 km hosszú szigeten ma is gyümölcsstermelés folyik. A partjain vízisport-telepek, strandok, csónakházak és üdülők vannak. 1897-ben Soroksár önálló nagyközséggé alakult. A gazdasági fejlődését elősegítette a vasút és a HÉV vonal megépítése. Több ízben parcellázásokra került sor. Az 1920-as évek elején alapított Soroksári Textilgyár hatszáz dolgozót alkalmazott. A két világháború közötti időben is megtartotta a falusi jellegét. A házai fölszintesek voltak, csak a Fő utcában épült néhány emeletes épület. A népviselet korán polgárosodott, a 20-években már a városias viselet volt a jellemző. A II. világháború végén a kiürítették és a lakosságát kitelepítették. 1950. I. 1-től a főváros XX. kerületéhez tartozik. 1994. I. I. 1-től Budapest XXIII. kerülete. Egy része ma is pusztá, ennek a területén van a Soroksári Botanikus Kert. Ezt 1963-ban létesítették. 1977 óta védett műemlék. Oktatási, tudományos és közművelődési szempontból egyre nagyobb jelentőséggel bír. A terület eredeti vegetációját Rezervátum őrzi. Megtalálhatók itt hazánk bennszülött növényei, az ökológiai csoportok bemutatója, a ligeti szőlő-gyűjtemény a rózsafajok gyűjteménye és a rendszertani gyűjtemény arborétum szerű elhelyezésben (3, 4).

Pesterzsébet népessége (1).

Év	Lakosság száma	Év	Lakosság száma
1870	223	1949	69946
1880	1355	1960	78086
1890	4754	1970	83448
1900	15732	1980	78665
1910	30970	1990	71658
1920	40545	2001	65295
1930	67907	2011	64358
1941	76876	2017	65681

2018. I. 1-én 65681 fő volt Pesterzsébet a lakosságának száma.

Soroksár népessége (5)

Év	Lakosság száma	Év	Lakosság száma
2001	20697	2016	23641
2011	21155	2018	22897

Soroksár Budapest legkisebb lakosságú kerülete. Itt hat és félszer kevesebben élnek itt, mint a 7 km²-el kisebb XI. kerületben. Sőt a népsűrűség (580 fő/km²) is hat és félszer alacsonyabb, mint Budapest teljes átlaga (5).

I. Pesterzsébeti gyógyszertárak

Szent Erzsébet gyógyszertár

Az első személyes jogú gyógyszertár alapítója 1894-ben Gazdik János gyógyszerész volt. 1899-ben őt váltotta Szlávik István. 1901-ben Bartha Tivadar lett a tulajdonos. 1906-tól Funk József, 1914-től 28 évig Reiner Miksa volt a tulajdonos. 1940-től dr. Praefort Kornél birtokolta a gyógyszertárat. A II. világ háború után Ákos András volt a hatósági kezelő. A gyógyszertár a Horthy Miklós út 13. szám alatt (1948-tól Dózsa György út) működött (6).

Bartha Tivadar (Dunavecse, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye, 1857... - Pesterzsébet, 1933. IX. 27.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1881-ben szerzett gyógyszerész oklevelet. Előbb, 1895-től az esztergomi Sas gyógyszertár tulajdonosa volt. Itt városi képviselőként részt a közéletben. 1901-től a pest erzsébeti Szent Erzsébet, majd 1908-tól 1920-ig az Arany Sas gyógyszertár tulajdonosa volt. A Magyar országi Gyógyszerész Egyesület Pest-vidéki kerületének alelnöke volt 1912-től. Pesterzsébet közéletében is nagy munkát végzett (7).

Funk József (Újvidék, Bács-Bodrog megye, 1871. IV. 6. – Budapest, 1964. X. 23.)

Péteváradon volt gyakornok. A Budapesti Tudományegyetemen 1893-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1898-tól a nagykőrösi Megváltó gyógyszertárat bérelte. 1902-től a törökszentmiklósi Vöröskereszt, 1905-től a pesterzsébeti Szent Erzsébet gyógyszertár tulajdonosa volt. Budapesten a Szent Hermina gyógyszertárat bérelte 1912-től és 1917-bn megvásárolta azt. 1941-ig volt a gyógyszertár tulajdonosa. Fiatalon dr. Zemplén Győző professzorral enzimológiai kutatásokat végzett. Gyógyszer tárában gyermektápszert vezetettbe, amelyet szabadalmaztatott. Bekapcsolódott a Budapesti Gyógyszerész Testület munkálataiba. A tanügyi bizottság elnökeként számos alkalommal elérte a „numerus clausus” törvény ellenében a tehetséges zsidó fiatalok egyetemi gyógyszerészi tanulmányainak a megkezdését. A Testület könyvtárát katalogizálta és a kötetek listáját közzé tette. A szabad idejében műfordítással is foglalkozott. Petőfi Sándor, Arany János és Ady Endre több versét németre fordította, és számos német író, költő műveit ültette át magyar nyelvre. 1946-ban ismét a gyógyszertára élén állt. Az államosítás után nyugdíjas lett (8).

Arany Sas gyógyszertár

A személyes jogú gyógyszertár 1896-ban nyílt meg a Kossuth Lajos utca 37/a, alatt. Az első tulajdonos Héderváry Hugó gyógyszerész volt. 1904-1908 között Balassa Kornél birtokolta a gyógyszertárat. 1908-tól 1920-ig Bartha Tivadar volt a tulajdonos. Kezelőként Bartos L. Gézát alkalmazta. 1919-től az államosításig Rochlitz Márton volt a tulajdonos. Ő 1934-1940 között Schwartz Lászlót, majd Semjén Lászlót és a II. világháború idején Kathona Nándort bérlőként alkalmazta. 1944-től Császár Ernő volt a tulajdonostárs (9).

Dr. Héderváry Hugó (Újpest, 1869... - Budapest, 1930. V. 11.)

Az eredeti neve 1881-ig Hadl volt. A Kolozsvári Egyetemen 1890-ben gyógyszerészi, a Budapesti Tudományegyetemen 1903-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Az alkalmazotti évei 1898-tól a pesterzsébeti Arany Sas, majd 1904-től a budapesti Szent Lajos gyógyszertár tulajdonosa volt. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület pénztárosaként sokat fáradozott az Egyesület segélyalapja érdekében. Kilépett 1921-ben a Budapesti Gyógyszerész Testületből és az ún, „disszidens” csoport élére állt. A Magyar Gyógyszerész szaklap egyik alapítója volt 1927-ben (10).

Rochlitz Márton 1879. III. 6-án született a Bereg megyei Csarodán. A Budapesti Tudományegyetemen 1909-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti évei után előbb a Bihar megyei bárándi Órangyal gyógyszertárban volt gyógyszertár-tulajdonos. 1919-től az államosításig a 29564/1919. B. M. számú rendelettel a pesterzsébeti Arany Sas gyógyszertár tulajdonosa volt. Az 1950. utáni helyzete ismeretlen (11).

Magyar Korona gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Szikszay Gusztáv gyógyszerész nyerte el 1902-től Desits Józsefet bérlőként alkalmazva. A gyógyszertár A Kossuth Lajos utca 29. szám alatt működött. Szikszay1940-ig birtokolta a gyógyszertárat. 1942. II. 25-én meghalt. Ezt követően az államosításig Wenczel Lajos volt a tulajdonos (12).

Angyal gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát 1912-ben Hegyi István gyógyszerész nyerte el. A gyógyszertár a Nagy Sándor utca 120. szám alatt működött. 1924-től Requinyi Attila birtokában volt. 1927-1936 között Vámos Gyula, majd 1944-ig Szold László voltak a tulajdonosok. 1944-ben tőle vette át Nagy Imre, aki 1945-től a hatósági kezelőként működött (13).

Requinyi Attila feltehetően a Kolozsvári Egyetemen szerzett gyógyszerészi oklevelet. Előbb a budapesti Pannonia (Budapest, VII. kerület) gyógyszertárban, majd 1924-1927 között a pilismaróti Isteni Gondviselés gyógyszertár tulajdonosa volt 1935-ig. Több saját készítménye volt: Vértisztító szirup bőrbántalmakra és nemi betegségekre, - Rákóczy gyomorkeserű gyomorbántalmakra, - Requinyi-féle Tüdőfű-mellszirup meghűlésre. A későbbi tevékenysége ismeretlen (14).

Viktória gyógyszerár

Dr. Andriská Viktor alapította 1913-ban a Jókai Mór utca 23. alatt a Viktória gyógyszerárát. Az államosításig csaknem végig ő maradt a tulajdonos. Közben 1930-1936 között dr. Andriská Ödön kezelte a gyógyszerárát és 1936-tól 1944-ig dr. Lévolt István volt a tulajdonos. A II. világháború után az üzemtárs Tóth Lajos (15).

Dr. Andriská Viktor (Budapest, 1887. XII. 10. – Budapest, 1961. VII. 26.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1909-ben gyógyszerészi, 1910-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Több hónapos külföldi tanulmányúton vett részt, Drezdában és Berlinben alkalmazott gyógyszerész is volt. Vissza térérése után ismét az egyetemi Közegészségtani Intézetben működött. 1913-ban gyógyszerári jogosítványt szerzett Pesterzsébeten. A gyógyszerárát 1914. októberében nyitotta meg, de közben az egyetemi állását sem mondta fel tanársegédként. Az I. világháborúban a Helyőrségi Kórház laboratóriumában kolera és tífusz elleni oltóanyagokat készített. 1919-ben gyógyszerész-felügyelővé nevezték ki a gyógyszerárak szakmai ellenőrzésére. Közben orvosi tanulmányokat is folytatott és 1921-ben orvosdoktori oklevelet is szerzett. Részt vett a gyakornokképzésben. 1924-ben egyetemi magán tanárrá habilitáltak. Dr. Liebermann Leó professzor halála után 1926-1928 között ő vezette a Közegészségtani Intézetet. 1936-ban kellemetlensége származott összeférhetlenség miatt a Viktória gyógyszerár tulajdonlása miatt. Ezért lett tulajdonos dr. Lévolt István. 1944-ben bombatalálat érte a gyógyszerárát. Ekkor Lévolt dr. vidékre távozott. Így a helyreállítás költségei és gondja rá maradtak. Ezért csak 1948-ban nyitotta meg újra gyógyszerárát. Az 1947/48. évi tanévtől már nem oktathatott az egyetemen, bár az igazoló bizottság nem kifogásolta a személyét. Ezért előadásokat vállalt a Vöröskereszt szervezeteiben, az SZTK vényellenőrző csoportjában és üzemorvosként még működhetett. A közegészségtan csaknem minden területét művelte (16).

Dr. Andriská Ödön öccse volt dr. Andriská Viktornak. Budapesten született 1892. I. 28-án. Részt vett az I. világháborúban. A 4. és a 17. gyalogsági ezredben az orosz és az olasz fronton harcolt. Mint főhadnagy szerelt le. A gyakornoki vizsgát 1918-ban tette le, a Pázmány Péter Tudományegyetemen 1921-ben gyógyszerészi, 1926-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. A Pénzügyminisztériumban is dolgozott számvevői munkakörben. 1930-1936 között a Viktória gyógyszerárát kezelte. 1938-ban alapította meg a pesterzsébeti Nagyboldogasszony gyógyszerárát, amelynek az államosításig volt a tulajdonosa. Számos gyógyszer-technológiai közleménye jelent meg a szaklapokban. Az 1950 utáni tevékenységéről nincs információ (17).

Dr. Lévolt (Velcsey) István (Nagytapolcsány, Nyitra megye, 1904. I. 9. – Budapest, 1980. XII. 19.)

Dr. Lévolt István (1866-1937), az egi Szent Anna gyógyszerár tulajdonosának unokaöccse. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1928-ban gyógyszerészi, 1930-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Az egi Szent Anna gyógyszerár maklári fiókgyógyszerárát kezelte. 1936-tól a pesterzsébeti Viktória gyógyszerár tulajdonosa volt 1944-ig. Ezt követően apja gyógyszerárában működött. Az államosítás

után is gyógyszerértárvezető, majd megyei szakfelügyelő volt. A Heves Megyei Gyógyszertári Központ főgyógyszerésze volt 1956-tól. A családi körülményei miatt 1959-ben Budapestre költözött és a János Kórház gyógyszerertárának helyettes vezetője volt az 1973. évi nyugdíjba vonulásáig. Szerepet vállalt a kórházi gyógyszerertár újjáépítésében. Új és egyszerű, megbízható műszeres analitikai eljárásokat dolgozott ki a kórházban készült gyógyszerek vizsgálatára (18).

Kígyó gyógyszerertár

A gyógyszerertár személyes üzleti jogát Bertalanffy Imre gyógyszerész nyerte el 1923-ban. A gyógyszerertár 1924-ben nyílt meg a Kossuth Lajos utca 55. szám alatt. Üzlettársa volt Rochlitz Márton, az Arany Sas gyógyszerertár tulajdonosa. 1930-tól Erkedy Ferenc senior volt lett az üzlettárs. Bertalanffy Imre 1935. XI. 4-én elhunyt. 1937-től Bokrossy Zoltán lett a haszonélvező feleség-tulajdonos mellett a bérlő. A II. világháború után a fiú, Bertalanffy Valér volt az államosításig a tulajdonos (19).

Bertalanffy Imre (Szombathely, 1878... - Pesterzsébet, 1935. XI. 4.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1900-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. A Sopron megyei locsmándi gyógyszerertár (ma Ausztria) alapító tulajdonosa volt 1904-től. 1923-ban szerzett gyógyszerertári jogosítványt Pesterzsébeten. De 1935. XI. 4-én meghalt. Fia, Bertalanffy Valér 1907. III. 4-én született Budapesten. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1935-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1945 után ő lett a gyógyszerertár tulajdonosa. Az 1950 utáni tevékenysége ismeretlen (20).

Erkedy Ferenc senior (Kolozsvár, 1886. XII. 6. – Pesterzsébet, 1938. XI. 7.)

Fiatalkora óta zenekedvelőként gyakran tárogatón szólaltatott meg magyar nótákat, nép- és műdalokat különböző rendezvényeken. A Kolozsvári Tudományegyetemen 1913-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. A Temes megyei Homokos község Isteni Gondviselés gyógyszerertárában kezdte a pályáját, ahol később tulajdonos volt 1926-ig. Gyógyszerertári jogosítványt nyert Pesterzsébeten. A Kígyó gyógyszerertár tulajdonosa 1933-ig, majd azt felcserélte az újonnan létesített Rákóczi gyógyszerertárral. Pesterzsébeten több kulturális intézményben (Rákóczi Szövetség) tevékenykedett. Fiát, Erkedy Ferenc juniort is a gyógyszerészi pályára nevelte. Azonban 1938. XI. 7-én meghalt (21).

Sárkány gyógyszerertár

A gyógyszerertár személyes üzleti jogát Sárkány László gyógyszerész nyerte el a 130.521-1925. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerertár még abban az évben megnyílt a Székelyhid út 6. szám alatt. Mivel 1931. IV. 25-én meghalt, az özvegy volt az államosításig a haszonélvező tulajdonos. Fülöp Péter volt a gyógyszerertár kezelője 1932-1944-ig és 1945-től az államosításig. 1944-ben átmenetileg Virág Aladárné, Virág Jolán kezelte a gyógyszerertárt (22).

Sárkány László (Kiskörös, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye, 1871... - Pesterzsébet, 1931. IV. 25.)

Szarvason tette le az érettségi vizsgát. A Budapesti Tudományegyetemen 1890-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti évei után az aszódi Magyar Király gyógyszerertárt bérelte

1897-1922 között. Részt vett az I. világháborúban. Itt az evangélikus egyházközség másodfelügyelője. Gyógyszertári jogosítványt nyert 1925-ben Pesterzsébeten. De 1931. IV. 25-én meghalt (23).

Remény gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát a Szent Erzsébet és az Arany Sas gyógyszertárakból ismert Bartha Tivadar gyógyszerész nyitotta meg 1929-ben. A gyógyszertár a Ferenc József út 140. szám alatt működött. Bartha 1933. IX. 27-én meghalt. Az örökösei Lázár Józsefnek adták bérletbe a gyógyszertárat 1942-ig. Ekkor Király Pál György vette át a tulajdonjogot és az államosításig birtokolta a gyógyszer tárat. A II. világháború után a hatósági kezelő Vámos Tibor volt (24).

Apostol gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Mátray Gusztáv gyógyszerész nyerte el 1932-ben. A gyógyszertár a Vörösmarty út 167. szám alatt nyílt meg. Bérllőként alkalmazta Takács Ernőt 1938-tól 1942-ig. 1941-től az államosításig Belitzay Ferenc volt a tulajdonos (25).

Mátray Gusztáv 1871. III. 26-án született Kis-Velencén. A székesfehérvári Fekete Sas gyógyszertárban volt gyakornok. A Budapesti Tudományegyetemen 1906-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. A Magyarországi Gyógyszerészségédek Országos Szövetsége alapító alelnöke volt 1906-ban. Esztegár Béla után ő lett a Szövetség elnöke 1908-1910 között. Ezt követően 1922-ig a selmecebányai Megváltó gyógyszertárat bérelte. Az átalakult Okleveles Gyógyszerészek Országos Szövetsége ügyvezető titkára volt 1932-ig. A pesterzsébeti Apostol gyógyszertár tulajdonosa volt 1932-1941 között. Számos cikke jelent meg a Gyógyszerészek Lapjában. Neve még benne szerepelt az 1945-48. kiadású Gyógyszerészi Évkönyvben, de ismeretlen volt már az 1950 utáni életútja (26).

Rákóczi gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát a Kígyó gyógyszertárból ismert Erkedy Ferenc senior nyerte el. A gyógyszertár 1934-ben nyílt meg a Nagysándor út 56. szám alatt. Erkedy 1938. XI. 7-én meghalt. A haszonélvező özvegy Zilahi Kiss Miklóst bízta meg a gyógyszertár kezelésével. A II. világháború után az özvegyi jog fenntartásával Bártfai György volt a felelős vezető. 1948-tól a későbbi elmondása szerint Erkedy Ferenc junior volt az államosításig a tulajdonos. (27).

Erkedy Ferenc junior (Kolozsvár, 1914. XI. 17. – Budapest, 1975. VI. 15.)

A fiatal korában ő is számos alkalommal zenélt a tárogatón. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1938-ban gyógyszerészi oklevelet szerzett. A családi gyógyszertárban kezdte a pályáját. Kisebbségi megszakításokkal 1939-1947 között katonai szolgálatot teljesített. 1948-tól a családi gyógy szertár tulajdonosa volt. 1950-től számos budapesti gyógyszertárban működött. A VIII. kerületi rendelő intézeti (822. számú) gyógyszertár vezetője volt a haláláig. Gyógyszerismertető gyógyszerészként működött 1958-tól. Nagyon jó szakmai kapcsolatban volt a rendelőintézet és a kerület orvosaival.

Számos előadást tartott az új gyógyszerekről. Minősítéssel nyerte el a Gyógyszerhatástan-toxikológia, majd röviddel a halála előtt a Klinikai laboratóriumi vizsgálatok tárgykörből a szakgyógyszerészi képesítést. Nagyon jó szervezőképességgel rendelkezett. Több ciklusban volt a főváros I. kerületében tanácsstag. A Hazafias Népfront VIII. kerületi bizottságának alelnöke volt. Tragikus baleset szövődményében halt meg (28).

Turul gyógyszertár

A gyógyszertárszemélyes üzleti jogát Galambos Béla (†1955. IV. 9.) gyógyszerész nyerte el. A gyógyszertár 1934-ben nyílt meg a Nagykörösi út 27. szám alatt. Galambos az államosításig volt a gyógyszertár tulajdonosa (29).

Nagyboldogasszony gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát a Viktória gyógyszertár tulajdonosának az öccse, Andriska Ödön nyerte el. A gyógyszertár 1936-ban nyílt meg a Török Flóris út 25. szám alatt. Andriska az államosításig birtokolta a gyógyszertárat (30).

Isteni Gondviselés gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Ertsey Tibor gyógyszerész 1942-nyerte el. A gyógyszertár 1943-ban nyílt meg a Lázár utca 58. szám alatt, amely Ertsey birtokában maradt az államosításig (31).

Ertsey Tibor 1895-ben született a Nógrád megyei Pásztón. A Kolozsvári Egyetemen 1921-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. A Szabolcs megyei nagyhalászi Turul és a Hajdú-Bihar megyei kismarjai Megváltó gyógyszertárakban működött. 1942-ben gyógyszertári jogosítványt nyert Pesterzsébeten. Egy év múlva nyílt meg az Isteni Gondviselés gyógyszertára. Az államosítás után fővárosi gyógyszertárakban működött 1967 végéig. Elnyerte 1970-ben a Szegedi Egyetemen az arany oklevelet. A későbbi életútja ismeretlen (31).

2. Soroksári gyógyszertárak

Segítő Mária gyógyszertár

A gyógyszertárat 1814-ben alapították. Ez a reáljogú gyógyszertár a Grassalkovich utca 35-ben működött. A tulajdonosokat csak az 1861. évi Gyógyszerészi Zsebnaptártól lehet követni. Így az első ismert tulajdonos Hoffmann Károly gyógyszerész volt. Scheffsik Mihály bérelte. 1886-tól Szlávik István lett a tulajdonos 1898-ig. A betegsége miatt ekkor Slopák László, 1906-tól Németh Sándor, 1910-től Kiss István kezelték a gyógyszertárat a feleség-tulajdonos mellett. 1912-1923 között Szentmihályi Géza birtokolták a gyógyszertárat. 1924-től az államosításig Löcherer Gyula kezén volt az államosításig a gyógyszertár. A II. világháború után a felelős vezető Láng Péter volt (32).

Löcherer Gyula 1866. III. 30-án született a Gömör megyei Rimaszombatban. A Budapesti Tudományegyetemen 1889-ben gyógyszerészi oklevelet szerzett. Az alkalmazotti évei után megvásárolta a bártfai Arany Oroszlán gyógyszertárat, amelynek a tulajdonosa lett. Fiókgyógyszertárat tartott fenn Bárfa fürdőn. 1924-től a soroksári Segítő Mária gyógyszertár tulajdonosa volt az államosításig. A helyi közéletben is sokat tevékenykedett. Takarékpénztári elnökként pedig elismert pénzügyi szakember is volt. Az 1950 utáni tevékenysége ismeretlen. Fia, Löcherer Tamás (1895-1960) gyógyszerész, a budapesti Angyal gyógyszertár tulajdonosa volt (33).

Láng Péter 1914. V. 21-én született Budapesten. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1938-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. A rákospalotai József főherceg gyógyszertárat kezelte 1944-ig. A II. világháború után a soroksári Segítő Mária gyógyszertár felelős vezetője volt az államosításig. Később a budapesti István kórház gyógyszertárát vezette. 2000. I. 21-én halt meg Budapesten (34).

Páduai Szent Antal gyógyszertár

A település második gyógyszertárának a létrehozására többen szerettek volna pályázni. A gyógyszertár létesítésére az engedélyt Joanovics Sándor nyerte el 1903-ban a 49922-1903. B, M. számú rendelettel. A gyógyszertár még abban az évben megnyílt. 1910-től Klein Gyula, 1912-től Cziner Zoltán, 1914-től Fürst Elemér birtokolták a gyógyszertárat. Ő 1922-től kezelőre, Horváth Lajosra bízta a gyógyszertárat. 1924-től dr. Stodolin Dezső volt a tulajdonos. A II. világháború után a felelős vezető Budanovits István volt a Grassalkovich utca 90. szám alatt (35).

Joanovics Sándor (Versec, Temes megye, - Versec, Jugoszlávia, 1953. III. 29.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1890-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Buzinkay Lászlóval (1870-1903) az 1892-ben alakult Gyógyszerészsegédi Körben egy memorandumot fogadtak el a gyógyszerészsegédek kedvezőbb munkakörülményeinek a biztosítására. Gyógyszertári jogosítványt nyert 1903-ban Soroksáron. A gyógyszertár még abban az évben megnyitott. A Gyógyszerészsegédek Országos Szövetségének egyik alapítója volt 1906-ban. Anyagilag is segítette a mozgalmat. Egy kis tőkét összegyűjtve a budai Erőd utcában kötszerüzemet létesített 1908-ban. Részt vállalt az 1914. évi gyógyszerészsztrájkban. A Tanácsköztársaság belügyi népbiztosságán a Pest megyei ügyeket intézte. Később a Pest megyei direktórium elnöke volt. A Tanácsköztársaság bukása után két évig a szegedi Csillag-börtönben raboskodott. Ezután újra dolgozott a kötszer-üzemében. Hazatért 1928-ban Versecre, ahol ismét gyógyszertárat vásárolt és üzemeltett. 1953-ban halt meg (36).

Gyógyszertárak száma

1971: Pesterzsébet: 12 gyógyszertár, - Soroksár: 2 gyógyszertár,

2002: Pesterzsébet: 13 gyógyszertár, - Soroksár: 5 gyógyszertár,

2018: Pesterzsébet: 13 gyógyszertár, - Soroksár: 4 gyógyszertár.

Irodalom

1. wikipedia.org/wiki/Budapest_XX._kerulete.
2. Budapest Lexikon. Akadémiai Kiadó, Budapest, II. kötet, 312-313 (1993).
3. Budapest Lexikon. i. m. II. kötet, 404.
4. wikipedia.org/wiki/Soroksar.
5. wikipedia.org/wiki/Budapest_XXIII_kerulete.
6. Horváth László: A gyógyszerészet kialakulása és fejlődése Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye északi kerületében 1950-ig. Egyetemi doktori értekezés. Budapest, 40.
7. Gyógyszerészi Közlöny, 49, 33, 629 (1933).
8. Gyógyszerészettörténet, 7, 1, 16-17 (2009).
9. Horváth László: i. m. 40.
10. Gyógyszerészi Közlöny, 46, 8, 135-136 (1930).
11. Gyógyszerészi Közlöny, 35, 19, 171 (1919).
12. Horváth László: i. m. 41.
13. Horváth László: i. m. 41.
14. nol.hu/archivum/archiv-4224488-232794.
15. Horváth László: 41.
16. Gyógyszerészet, 33, 12, 661-663 (1989).
17. Gulyás Pál: A magyar írók élete és munkái. Budapest, I. kötet, 587 (1939).
18. Gyógyszerészet, 25, 5, 234 (1981).
19. Horváth László: i. m. 41,
20. Gyógyszerészi Közlöny, 35, 47, 739 (1935).
21. Gyógyszerészi Szemle, 3, 47, 663 (1938).
22. Horváth László: i. m. 42.
23. F. Szabó Géza: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye általános ismertetője és címtára. Budapest, 276 (1931).
24. Horváth László: i. m. 42.
25. Horváth László: i. m. 42.
26. Beniczky Péter: A egyetemi gyógyszerészképzés vizsgálata 1951-1950-ig. Egyetemi doktori értekezés. Melléklet, Budapest, 88 (1991).
27. Horváth László: i. m. 42.
28. Gyógyszerészet, 19, 11, 433 (1975).
29. Horváth László: i. m. 43.
30. Horváth László: i. m. 43.
31. hungaricana.hu/wiew/SZEGED_SZOE_ET_1970-71/query/ertsey.
32. Horváth László: i. m. 84.

33. A magyar társadalom lexikonja. Budapest, 351 (1930).
34. Beniczky Péter: i. m. 172.
35. Horváth László: i. m. 84-85.
36. Gyógyszerészet, 26, 11, 418-420 (1982).